

PARTICIPATIE EN ZEGGENSCHAP

Participatie kan verschillende vormen aannemen; van het meenemen van bewoners tot het overdragen van zeggenschap. Participatie wordt vaak gebruikt om de kwaliteit van beleid te verbeteren en in sommige gevallen de burger meer zeggenschap te geven. Daarnaast biedt participatie de mogelijkheid om sociale cohesie en gemeenschapskracht te versterken. We wilden met deze sessie graag meer te weten komen over hoe het met participatie gaat in Groningen. Welke uitdagingen zijn er? Hoe kunnen we zulke processen verbeteren?

In het gaswinningsdossier is het, gezien de complexiteit in de besluitvorming en uitvoering, niet altijd even makkelijk om participatie goed in de praktijk te brengen. We zien dat de versterkingsoperatie een gedwongen karakter heeft waardoor betekenisvolle participatie wordt bemoeilijkt. In de praktijk zijn er meerdere voorbeelden van participatieprocessen die lastig lopen en waar de gewekte verwachtingen rondom participatie moeilijk waar te maken zijn (zie het rapport [Bewonersperspectief in de versterking](#)).

De sessie richtte zich op de nieuw opgezette Bewonersadviesraad (BAR) van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Van de opzet en het doel van de BAR weten velen nog niet het fijne. Derwin Schorren, onafhankelijk voorzitter van de BAR, voormalig vicevoorzitter van de Groninger Bodem Beweging en oprichter van 'Nieuwe Gronden', vertelde over de rol van de BAR. De leden geven de NCG gevraagd en ongevraagd advies over het beleid rondom de versterking. Marije van den Berg, onderzoeker en adviseur democratische kwaliteit, gaf haar visie op de valkuilen en uitdagingen bij participatie initiatieven. De sessie werd geleid door Babet Kanis, onderzoeker bij Gronings Perspectief.

Voorafgaand aan de sessie werd er al kritisch gesproken over de BAR, bijvoorbeeld over de keuze van de leden, onduidelijkheid over wie er in de BAR zitten, representatie en in hoeverre de NCG ook daadwerkelijk iets gaat doen met de input van de BAR. In de sessie werd hier zijdelings aandacht aan besteed maar veel van deze punten blijven een vraag voor de toekomst.

Representatie

Participatie gaat, volgens Marije, over het benutten van ieders wijsheid. En dan niet alleen samen verzinnen wat er moet gebeuren, maar het ook samen uitvoeren. Middels participatie krijgt de burger meer macht in beleid. Maar hoe zorg je ervoor dat de input voor een participatietraject een goede representatie is van alle burgers? Hoe kan iedereen vertegenwoordigd worden in een vrijwillig proces? Marije geeft aan dat dit een gevoelig onderwerp is voor beleidsmakers. Ze vragen zich vaak af of bewoners het wel kunnen dragen, of de benodigde kennis aanwezig is, en of de juiste mensen betrokken worden bij een traject. Toch kan dit volgens haar ook positief bekeken worden. Bewoners moeten zelf kunnen bepalen welke mate van participatie voor hen wenselijk en haalbaar is, zowel op het niveau van het individu als op het niveau van de gemeenschap. In plaats van kieskeurig te zijn over de kennis van mensen die vrijwillig deelnemen en hun tijd aan zo'n traject besteden, stelde Marije dat bestuurders het juist moeten waarderen wanneer bewoners verantwoordelijkheid willen dragen.

Laat representatie nu een van de kritiekpunten zijn op de BAR. Derwin is bij het selecteren van de leden op zoek gegaan naar kritische bewoners, uit meerdere dorpen die in verschillende fases van de versterking zitten en die het nut ervan inzien om de NCG te helpen. Hoewel zij niet de (gehele) gemeenschap representeren, kunnen zij op ba-

sis van hun ervaringsdeskundigheid de NCG van waardevolle adviezen voorzien. De BAR is volgens Derwin ‘geen grootse vorm van participatie’ maar een poging om ervaringsdeskundigen processen te laten verbeteren. De leden hebben veel ellende meegemaakt maar willen alsnog graag meedenken met de NCG. Zo kunnen zij iets betekenen voor hun medebewoners en kan hun expertise in het dossier benut worden.

Timing

Vanuit het publiek volgde een vraag over wat het juiste moment is om een participatietraject te beginnen. Derwin werd hiermee gewezen op de timing van de oprichting van de BAR. Moet er niet eerst een goed plan komen met goede regelingen en vervolgens pas een participatie ronde? De BAR is volgens Derwin een van de instrumenten die bewoners en de NCG kan helpen. Hoewel hij de tekortkomingen van het huidige systeem ziet, verbetert hij liever de werkwijze van de NCG, dan dat hij aan de zijlijn staat. Hij vindt het veelbelovend dat de eerste bijeenkomst eindigde in 10 pagina’s aan vragen en aanbevelingen. Marije geeft, in reactie op de vraag uit het publiek, aan dat het lastig is om een goed moment te vinden voor participatie. Sommige mensen denken graag vanaf het begin al

mee, anderen sluiten liever wat later aan. Hoewel ze vindt dat mensen zelf moeten kunnen bepalen wanneer ze willen participeren, zegt ze stellig: “de eerste streep heeft de meeste macht”.

Vanuit de theorie zijn er veel beperkingen voor participatie te noemen en geen enkel traject loopt in de praktijk perfect. Marije en Derwin beamen dit. Ze adviseren om een realistische en nuchtere aanpak te adopteren. Ze zijn van mening dat beleid altijd verrijkt wordt door zeggenschap, ook als de representatie, de timing of de hoeveelheid inspraak niet ideaal is. Bij dilemma’s stellen ze voor om gezond verstand te gebruiken en oog te hebben voor de behoeften en wensen van de bewoners. Marije vat te deze aanpak tijdens de sessie goed samen:

**“THE ANSWER TO
HOW IS YES”**

Kennisplatform
Leefbaar en Kansrijk
Groningen